

- Zabawy w liczenie - podczas codziennych czynności, wykorzystując do tego narzędzie, które zawsze ma przy sobie - rękę (liczenie na palcach). Liczcie wszystko co się da, samochody na ulicy, kwiatki na oknie, zabawki, za każdym razem na palcach pokazując ich liczbę.
- Tańczenie, śpiewanie - włączmy ulubione piosenki, tańczmy razem w takt. Co jakiś czas zatrzymujemy muzykę, a kiedy dźwięki ucichną wymieniamy nazwę jakiegoś przedmiotu znajdującego się w pomieszczeniu. Zadaniem dziecka jest jak najszybsze dotknięcie wskazanego obiektu np. krzesło, poduszka itp. Tego typu zabawy ruchowe pozwalają utrwalać cechy konkretnych rzeczy, uczą skupienia i spostrzegawczości, a do tego wyładowują nagromadzoną energię.
- Wieczorne czytanki - codziennie na głos czytanie z dzieckiem powinno poświęcać się około 20 minut. Uczy to nowego słownictwa i myślenia, rozwija pamięć i wyobraźnię, a także pomaga wyciszyć malucha przed snem. Pozwalaj dziecku przewracać strony w książce, opowiadać co znajduje się na obrazkach i dopowiadać zakończenia.

X stadium. 5-6 rok życia. Dzieci uczą się grać w zabawy z regułami słownymi. Od tej pory rozumieją polecenia i reguły wyrażone za pomocą słów, a nie tylko pokazu. Dziecko 5-letnie zaczyna myśleć o zjawiskach i przedmiotach bez bezpośredniego kontaktu z nimi. Tworzy wyobrażenia przy pomocy symboli. Wykorzystuje rekwizyty takie jak krzesła, pudełka, koce i poduszki, by samodzielnie budować znane przestrzenie, np. dom, szkołę, restaurację. Kompletuje stroje, które w zabawie pozwalają mu odgrywać role osób dorosłych.

Przykładowe zabawy:

- Rysowanie jest jedną podstawowych zabaw symbolicznych. Sprawia tym większą radość, im więcej przyborów dziecko ma do dyspozycji. Aby zająć 5-latkę na dłużej, warto mu zapewnić dostęp do kredek, flamastrów, pieczątek, farbek i naklejek, które pozwolą na stworzenie ciekawej pracy plastycznej.
- Obserwowanie natury - zabranie malucha na łąkę, ogrodu lub parku i razem poobserwować owady i ptaki. Mrówki, pająki, biedronki - szukajcie ich razem, zapytaj malucha, co one robią, jak wyglądają; daj mu aparat i każ zrobić zdjęcia. Spróbujcie złapać motyla, by przyjrzeć się mu z bliska. Zabierzcie ze sobą łopatkę, by poszukać owadów, które żyją pod powierzchnią ziemi. Zachęcaj dziecko, by wsłuchiwało się w dźwięk wydawany przez ptaki. Kup dziecku ilustrowaną książkę o owadach lub o ptakach; razem ją przeglądajcie, zadawaj dziecku pytania odnośnie ilustracji w niej zamieszczonych. Zajrzyjcie także do Internetu, by znaleźć ciekawe informacje o gatunkach zwierząt oraz kolorowe zdjęcia.

Wszystkie pomysły dobrze jest omówić z dzieckiem, a najlepiej wspólnie z nim zaplanować cały kącik zabaw. Szukając inspiracji do stworzenia kącika zabaw, najlepiej przyjrzeć się swoim dzieciom i ich zajęciom. Warto się zastanowić, które zabawy można przenieść na zewnątrz, a które - dotąd niedozwolone w domu - mogą odbywać się właśnie na balkonie lub w ogródku.

Przykłady zabaw, które sprawdzą się na zewnątrz:

- malowanie i rysowanie (farbami, wodą, kredą; na płótnach, foliach, ścianach, tablicach),
- zabawy wodą (w zwykłych miskach; w tworzenie różnego rodzaju ścian wodnych itp.),
- zabawy piaskiem (w miniaturowych piaskownicach, przy specjalnych ściankach do przesypywania; w mierzenie, ważenie, „gotowanie” na specjalnej kuchni błotnej),
- zabawa naturalnymi materiałami (szyszkami, patykami, kamieniami, żółędziami, liśćmi),

Polecam interesujące strony internetowe z licznymi pomysłami dla dzieci. Można tam znaleźć propozycje zajęć odpowiednich do wieku dzieci, a także proste przepisy np.: na samodzielne wykonanie różnych mas plastycznych, balonowych, piankoliny, ciastoliny, gniotków. Jak zrobić sztuczny śnieg z pianki do golenia, domowy tor przeszkód, labirynty? Czasami wystarczy kawałek styropianu, owinięty aluminiową taśmą do grillowania, żeby zorganizować mały warsztat do majsterkowania, czy skarpetkę, sznurek i ziano do wykonania zajęcia. Bogactwo pomysłów jest niezliczone i często połączone z prezentacją wizualną z formie filmów.

Niezwykłe, kreatywne pomysły zabaw z dziećmi można znaleźć na stronach:

- <https://mojedzieciekreatywnie.pl>
- <https://mamawdomu.pl>
- <https://klubmamajja.pl>
- <https://muzykalnasowa.pl>

opracowanie mgr Aneta Piotrowska-Sołtys - pedagog

Poradnia Psychologiczno-
Pedagogiczna nr 7
w Lublinie

81 532 80 78
info@poradnia.pl
www.ppp7.powiat.lublin.pl

Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna nr 7 w Lublinie

Zabawa - czyli dlaczego, w co i jak się bawić z dziećmi ?

Zabawa - czyli dlaczego, w co i jak się bawić z dziećmi ?

W sytuacji pandemii odpowiedzialnie pozostajemy w domach. Nagle na niewielu metrach kwadratowych przez wiele dni spędzamy każdą chwilę z dziećmi.

Przy organizacji zabawy należy pamiętać o indywidualnym rozwoju poznawczym dzieci oraz związanymi z nim potrzebami dzieci. Prof. J. Cieszyńska i dr hab. M. Korendo, autorki książki „Wczesna interwencja terapeutyczna. Stymulacja rozwoju dziecka. Od noworodka do 6 roku życia”, wskazują na ścisłą zależność rozwoju zachowań zabawowych od osiągania coraz wyższych etapów rozwoju pozostałych funkcji psychicznych. Zabawa pozwala dziecku ćwiczyć, udoskonalać nowe umiejętności, ale jej pojawienie się, nie jest możliwe bez rozwoju motorycznego, funkcji wzrokowych, słuchowych i przede wszystkim nie może się urzeczywistnić bez rozwoju mowy.

Etapy rozwoju zabawy:

I stadium. Trwa od 4 m. ż. Zabawa palcami - niemowlak ćwiczy schematy sensoryczno motoryczne. W tym okresie dziecko czerpie przyjemność z odczuwania swojego własnego ciała.

II stadium. Zaczyna się w 6 m. ż. Maluch zaczyna interesować się obiektami zewnętrznymi. Ćwiczy koordynację oko-ręka. Śledzi wzrokiem za poruszającą się zabawką. Potrafi samodzielnie bawić się nią, trzymając ją w dłoni.

III stadium. Trwa od 8 m. ż. Ważnym osiągnięciem malucha na tym etapie jest zrozumienie stałości przedmiotu.

IV stadium. Od 9-10 m. ż. Dziecko zaczyna naśladować ruchy dorosłego. Warto podejmować proste zabawy z pokazywaniem.

V stadium. Od 12 m. ż. Niemowlak staje się świadomy, w jaki sposób należy korzystać z narzędzi, czyli przedmiotów codziennego użytku.

VI stadium. 18 m. ż. Maluch spędza czas na manipulowaniu zabawkami oraz przedmiotami codziennego użytku. Należy pamiętać, szczególnie na tym etapie, że do prawidłowego rozwoju potrzeba dzieciom różnych bodźców.

Przykładowe zabawy (klubmamajja.pl):

- wrzucanie przedmiotów do pudełka,
- turlanie kolorowych piłek,
- wspólne oglądanie książeczek, czytanie krótkich bajek,
- zabawy z muzyką - spuszczenie muzyki, wprowadzanie elementów tanecznych, unoszenie dziecka na rękach w takt muzyki, podskakiwanie, kołysanie się,

- chowanie przedmiotu - trzy kubeczki, pod którymi kolejno ukrywać będziemy wybraną zabawkę. Zadaniem dziecka będzie wskazanie tego, pod którym znajduje się jego przedmiot. To samo wykonywać można przy wykorzystaniu koca. Przykrywając pluszaka narzutą zadajemy pytanie, gdzie jest misio? Nawet jeśli dziecko nie zgadnie, ostatecznie pokazujemy mu ukryty przedmiot,
- przechodzenie przez tunel - ćwiczenie koordynacji ruchowej,
- schemat ciała - „Gdzie jest uszko?, Gdzie jest rączka?, Gdzie jest nosek.

VII stadium. 2 rok życia. Dzieci preferują zabawy konstrukcyjne, a dzięki nim ćwiczą sprawność manualną. Dzięki temu rozwijają się: precyzje ruchów, myślenie, wyobraźnia, uwaga, wytrwałość, systematyczność, umiejętność pokonywania przeszkód. Maluchy w drugim roku życia jeszcze nie potrafią bawić się z rówieśnikami, nie umieją współpracować w zabawie, bawią się obok siebie, a nie ze sobą (to tzw. zabawa równoległa). W tym okresie pojawiają się zabawy manipulacyjne - specyficzne. Dzieci przekształcają przedmioty za pomocą ruchów manipulacyjnych, oddziałują na nie, używają do tego czasem narzędzi (np. zabawa w piasku wiaderkiem i łopatką). Są na tyle ważne, że pozwalają na ćwiczenie ruchów rąk, usprawniają motorykę ciała i pozytywnie wpływają na rozwój umysłowy małego dziecka.

VIII stadium. 3 rok życia. Pojawiają się zabawy tematyczne. U 3-latków, podobnie jak u 2-latków widoczne są preferencje płciowe. Chłopcy wybierają zabawy przestrzenne, manipulują przedmiotami, wybierają męskie zajęcia, natomiast dziewczynki wolą zabawy, w których dominują zachowania opiekuńcze, ale także typowo kobiece, takie jak przebieranie się, czy czesanie.

Przykładowe zabawy:

- Raz, dwa, trzy - głośno licząc wkładamy do pudełka wspólnie z dzieckiem pojedynczo każdy klocek i za każdym razem podsumowujemy ilość znajdujących się obiektów wewnątrz. Modyfikujemy ilość używanych elementów do 10.
- A kuku - bawmy się w nią zamiennie - raz my szukamy, a raz maluch szuka nas.
- Zabawy paluszkowe, rymowanki, wierszyki z ruchem, koci, koci łapki - dla urozmaicenia możemy wystukiwać dwa, trzy takty, a zadaniem dziecka będzie ich powtórzenie. Takie czynności budują poczucie rytmu, pamięć oraz aktywne słuchanie.
- Piaskownica - pomagajmy dziecku w wykonaniu babki, a każdą udaną babkę nazywajmy jej formą np. czerwone koło, zielona ryba (kolorowe foremki o różnych kształtach: zwierząt lub figur geometrycznych).

- Brakujący element - do tej zabawy potrzebne będą cztery różne zabawki, np. miś, piłka, samochodzik i klocek. Układamy wszystkie w rzędzie tak, by dziecko mogło dokładnie się im przyjrzeć. Wskazując palcem kolejno każdą z nich wymawiamy ich nazwę. Tę czynność powtarzamy kilkakrotnie, by maluch mógł zapamiętać jakie przedmioty ułożone zostały w szeregu. Następnie dziecko zamyka oczy, a my w tym czasie chowamy jeden element. Zadaniem dziecka jest odpowiedzieć na pytanie czego brakuje. Takie ćwiczenia trenują spostrzegawczość i pamięć
- Mniejsze czy większe - zabawa z piłkami różnej wielkości; z kolorowego papieru powycinajmy figury w różnych rozmiarach, wskazujemy na różnice.
- Malowanie - palcami, pędzlem, kredkami.

IX stadium. 4 rok życia. 4 latki w dalszym ciągu preferują zabawy tematyczne. Można zaobserwować odtwarzanie różnych zawodów.

Przykładowe zabawy (klubmamajja.pl):

- Literkowe zagadki - dziecko w tym wieku jest bardzo niecierpliwe, więc naukę trzeba zamienić na proste i śmieszne zabawy np. zagadki. Wymieniamy jakieś słowo, a dziecko będzie musiało przynieść przedmiot, który zaczyna się na tą samą literę, co wskazany przez nas wyraz. Będzie ruch, zabawa i nauka.
- Szop prac - poprośmy dziecko żeby dopasowało dwie jednakowe skarpetki i opisało co je łączy lub podzieliło pranie według kolorów. W ten sposób dziecko oswoi się z domowymi pracami, podszkoli swoją spostrzegawczość oraz umiejętność rozróżniania i porównywania.
- Poszukiwanie skarbów - gra „ciepło-zimno”. Dziecko zamyka oczy, a my w tym czasie ukrywamy gdzieś wybraną wspólnie zabawkę. Zadaniem malucha jest jej odnalezienie, dzięki naszym podpowiedziom. Nakierowujemy go słowami ciepło (kiedy jest blisko wskazanego miejsca) i zimno (kiedy się od niego oddala). Kiedy malec odnajdzie zabawkę, zamieniamy się rolami.
- Baba Jaga patrzy - odwracamy się tyłem do dzieci, a one biegają wokół nas. Na hasło „Raz, dwa, trzy Baba Jaga patrzy” odwracamy się, a zadaniem maluchów jest przybranie nieruchomej pozy. Dziecko, które poruszy się w tym czasie staje się nową Babą Jagą. Ćwiczy to orientację i reakcję na określony sygnał.
- Słone lepienie - przygotujmy wspólnie z dzieckiem masę solną z mąki, wody i soli. Jest to domowy sposób na ekologiczną i bezpieczną dla dziecka masę do lepienia. Zaletą masy solnej jest fakt, że po wyschnięciu można ją dowolnie pomalować farbami lub mazakami.